

вали да плащат данъци само на този велик Везиръ, който получавалъ това население и земята му като подаръкъ — зестра, отъ султана и ги ималъ като частно владение съ право на облагане населението съ данъци по размѣри, каквито си иска за лично ползуване. Турската държава нѣмала право на събиране данъци отъ тая земя и нейното население. За горната целъ на владетеля на тая земя и християнското му население, се издавалъ и крепостенъ актъ, мюлкъ на мей хумаюнъ. Този ферманъ се потвърждавалъ и завѣрjavалъ отъ всѣки новъ султанъ; владението, земята и християнското население на тия поселища се предавали по наследство като привилегия на раята, като полусвободни граждани на султана и въ случая на мѣстния владетель се запазвали.

Отъ издаденитѣ фермани и грамоти отъ султанъ Сюлейманъ I Великолепни¹⁾ (1520—1566 год.), а по-късно отъ Султанъ Селимъ Ханъ II (1566—1574 год.) и най-подиръ отъ наследника на Абдулъ Хамидъ Ханъ I — султанъ Махмудъ Ханъ II 1810 година до освобождението ни, се вижда, че отъ: 1538 година до 1839 година т. е. 300 години подъ режима на турското владичество, почти до танзимата (1839 година), Орѣховица е водила единъ сравнително спокоенъ, буденъ търговско стопански животъ, и е принадлежалъ Вакуфу на Рустемъ Паша. Така Орѣховица е била частно султанско имение, дадено на отдѣленъ васалъ, владетель. Християнското население — раята се ползвала съ привилегиитѣ, дадени на хассемуката кариелери — частни султански земи, които сж били завещавани на заслужилъ паша или високъ сановникъ на Турската империя, съ едно задължение, че частъ отъ данъчнитѣ постъпления на това население ще бждатъ отдѣляни за издръжка на честититѣ градове Мека и Медина.

1) Споредъ сведенията, почерпени отъ горния ферманъ, издаденъ 1538 година отъ султанъ Сюлейманъ I Великолепни и споредъ даннитѣ, почерпени отъ ръкописната история — „Гю хрей юлмюлюкъ ве юль вюзера“, написани отъ Османъ Заде Таибъ Ахмедъ Ефенди въ 1579 година, която се пази въ Народната библиотека София, намираме, че Рустемъ Паша е билъ отъ видно славянско произхождение, по народностъ хърватинъ. Когато билъ още дете на име Христо, видѣлъ нещастieto, което сполетѣло отечеството му — безбройнитѣ отомански войски, предвождани отъ султанъ Сюлейманъ Великолепни въ 1521 година, превзimalи единъ подиръ други градоветѣ на Маджария, Далмация и Хърватско. Като дете, той билъ взетъ робъ и като ималъ знатно произхождение, попадналъ по милостта на единъ паша въ Султанския Дворъ и билъ възпитанъ въ мохамеданството. Тукъ християнското му име Христо било замѣнено съ Рустемъ. Произхождащъ отъ високо благородно семейство, съ бистрия си умъ, смѣлата си мисль, красноречието и ораторскитѣ си дарви, удивилъ Двора. За скоро време, той се издигналъ много високо въ иерархията на турскитѣ сановници и добилъ особено мѣсто и внимание на султански съветникъ. Още въ царуването на Сюлейманъ поради голъ-